

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
Інформаційно-бібліографічний відділ

«Лебеді материнства»

Присвята Василю Симоненку
(сценарій літературного вечора)

Київ, 2020

94(477):82-2

Леб

Лебеді материнства. Присвята Василю Симоненку : сценарій літературного вечора / підготували : Г. Полозенко, Л. Артюх. – К. : НУБіП, 2020. – 12 с.

Лебеді материнства.
(присвята Василю Симоненку)

Можна все на світі вибирати сину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.

Читаючи вірш Василя Симоненка “ Лебеді материнства “, написаного в 1962 році, ми розуміємо, як гаряче, ніжно і трепетно любив поет свою рідну землю, свою Батьківщину. Звертаючись до свого сина він пише:

Виростеш ти сину, вирушиш в дорогу,
Виростуть з тобою пристані тривоги.
У хмільні смеркання мавки чорноброві
Ждатимуть твоєї ніжності й любові.
Будуть тебе кликати у сади зелені
Хлопців чорночубих диво-наречені.
Можеш вибирати друзів і дружину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.

Поет дуже любив свою матір - Ганну Федорівну Щербань, яка живучи у традиційно мудрому оточенні своїх односельчан, засвоїла і їхню кмітливість і велику любов до рідної мови, до звичаїв, до рідної землі і це все щедро дарувала своєму синові.

Тож своєму синові поет радить:
Можна вибрати друга і по духу брата,
Та не можна рідну матір вибирати.
За тобою завше будуть мандрувати
Очі материнські і білява хата.
І якщо впадеш ти на чужому полі,
Прийдуть з України верби і тополі.
Стануть над тобою, листям затріпочуть,
Тугою прощання душу залоскочуть.
Можна все на світі вибирати, сину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.

Біївці. Невеличке полтавське село, що єдиною зеленою вулицею біжить до Лубен, Полтави, Києва. На тій вулиці над Удаєм-річкою стоїть старенька сільська хатинка, покрита очеретом. З її вікон визирає допитливими очима у світ малий Василько. Ростили його мама і дідусь Федір. Першим учителем нашого поета був рідний дідусь Федір. Він пішов зі світу, коли Василеві було 14 років. Але дорогий образ проніс поет через усе недовге життя. Написав новелу «Дума про діда». Від дідуся – наука не робити «дурне діло». Через нього – сприйняття природи: «Слухаю небо, слухаю землю і слухаю дідову

мову. І в серце моє вливається якась незрима сила, що навіки-вічні прив'яже мене до цієї землі, до співучої мови».

«Дід умер» - цей вірш теж про нього:

От і все
Поховали старезного діда,
Закопали навіки у землю святу,
Він тепер вже не встане
І ранком не піде із косою під гору круту.
І не стане мантачкою тишу будити,
Задивляться в небо, як гаснуть зірки.
Лиш рососою по нім буде плакати жито,
І пливтимуть над ним непомітно віки.

Біль у душу мою закрадається вужем.
Відчай груди мені розпанахує, рве,
Я готовий повірити в царство небесне,
Бо нехочу, щоб в землю ішли без сліда
Безіменні, святі, незрівнянно чудесні,
Горді діти землі,
Вірні діти труда.
(09.06.1959)

Про рідну землю, про простих людей поет пише у своїх віршах.

Грудочка землі.

Ще в дитинстві я ходив у трави,
В гомінливі трепетні ліси,
Де дуби мовчали величаво
У краплинках ранньої роси

З нею я ділити завжди буду
Радощі, турботи і жалі,
Бо у мене стукотить у грудях
Грудочка любимої землі.
(26-27.11.1957)

Для поета, який виріс у селі і бачив як селяни тяжко працюють на землі, але її люблять, бо земля для них – це все їх життя.

Земля рідна! Мозок мій світліє,
І душа ніжнішою стає,
Як твої сподіванки і мрії

У життя вливаються моє.
Я живу тобою і для тебе,
Вийшов з тебе, в тебе перейду,
Під твоїм високочолим небом
Гаптував я душу молоду.
Хто тебе любов'ю обікраде,
Хто твої турботи обмине,
Хто того земне тяжіння зрадить
І з прокляттям безвість проковтне!
(16.01.1963)

Натхненно, можливо, як ніхто з тодішніх поетів, оспівав і возвеличив простих людей. Тітки Насті, Варки, дядьки Федора, Оверка, баби Онисі – ось його улюблені герої. З трепетною любов'ю поет пише про простих людей.
Люди – прекрасні.

Баба Онися
У баби Онисі було три сини,
У баби Онисі синів нема.
На кожній її волосині
Морозом тріщала зима.
Я горя застав багато.
Страшнішого ж горя нема,
Ніж те, коли старість мати
В домівці стрічає сама.
(1961р.)

Василь Симоненко пишався своїм селянським походженням, хліборобським коренем. Про це він сказав у вірші «Мій родовід»

Вельможі пихаті і горді
Плетуть родовід в'язь:
В одного – прадід став лордом,
В іншого – прадід князь
– Мій предок вогнем і залізом
Титул собі добув...
– А мій тисяч сорок зарізає,
За це і в пошані був...
Нічого собі родоводи!
Та киньте свій гвалт і крик:
Я із древнішого роду,
Бо я полтавський мужик.
(23.02.1960)

А у вірші «Я в світ прийшов не лише пити й їсти» він пише з якого роду:

З сімї селянської, до грубості простої,
В життя дороги стелються мені...
Я хочу пити сонячні настої,
Піднять до краю радощі земні!
І на стежках, порослих будяками,
Що обминали зморені діди,
Я залишу мужицькими ногами
Хай не глибокі, та чіткі сліди.

Земля мов казка
Кращого сонця ніде нема.
Загруз я по серце
У землю в'язко.
Вона мене цупко трима
(16.01.1963)

З образом села, рідної землі, пов'язаний у Симоненка й образ рідної хати.

Ти стоїш, небагата й непишна,
Виглядаючи з саду в луг
Рясний цвіт обтрусили вишні
На солом'яний твій капелюх.

Ти прийшла і щастя і лихо,
Поважала мій труд і піт
Із під сірої теплої стріхи
Ти дивилась жадібно в світ,

Відчиняла ти лагідно двері
Для нового життя і добра,
Друзів кликала до вечері,
рідна хата моя стара.

Я в тобі розлучився з журбою
І навіки спекався біди
Я прощаюся нині з тобою
Рідна хата моя, назавжди.
(01.09.1961)

Тема Вітчизни, матінки України, рідної землі, чудової природи в творчості поета була постійною. Україна для Симоненка – мати, святиня, вона дає йому крила й насагу.

Україні

Коли кризь розпач випнуться надії
І загудуть на вітрі степовім,
Я твоїм ім'ям радію
І сумую іменем твоїм.

Коли грозує далеч неокрая
У передгроззі дикім і німім,
Я твоїм ім'ям благословляю,
Проклинаю іменем твоїм.

Коли мечами злоба небо крає
І крушить твою вроду вікову,
Я тоді з твоїм імям вмираю
І в твоєму імені живу!
(10.12.1962)

Працюючи журналістом, поет відвідав Львів, де «побачив у Львові Міцкевича очі, Кривоносові плечі й Франкове чоло», написав вірш «Український лев». Звертаючись до Львова, поет пише:

Сивий Львово! Столиця моєї мрії,
Епіцентр моїх радощів і надій!
Вибухає душа – я тебе розумію.
Але, Львово, хоч трішки мене зрозумій.

Я до тебе прийшов із захопленням сина
Од степів, де Слаута легенди снує.
Щоби серце твоє одчайдушно левине
Краплю сили хлюпнуло у серце моє.
(1962)

Україна, рідна земля – це насамперед Біївці, навколишня природа, Удай. І коли Василь Симоненко каже: «Як хороше у нас на Україні!», – має на увазі, насамперед, природу рідного села:

Розлогі верби. Затишок і тіні.
Під ними тихо плещеться ріка,
І дівчина замріяна й струнка
Стоїть на березі у сонячнім промінні.

Як хороше у нас на Україні,
Де пісня нив чарівна та лунка,
І шепіт верб, і поклики гудка

Злились навек в мелодії єдиній...
(23.05.1959)

А його звернення до «верб й тополь» ще раз підтверджує безмежну любов поета до рідної землі, де народився, ріс, а потім працював. А це Полтавщина та Черкащина.

Верби й тополі, діброви й гаї
Стежка між нивами плідними
Гордо я вас називаю «мої»,
Щиро вважаю рідними.

Ваша краса, ваша врода нерушена
Ваше буяння, сади,
Владно ввійшли в моє серце зворушене
Та залишилися в нім назавжди
(24.07.1962)

Ще з дитинства поет любив читати книжки, слухати дідові казки. Ось що він пише: «Слухаю небо, і слухаю землю, і слухаю дідову мову. І в серце моє вливається якась незрима сила, що навіки–вічні прив'яже мене до цієї землі, до співучої тихої мови».

Впродовж всього короткого життя свої вірші, новели, казки та інші творчі твори він пише українською рідною мовою.

Моя мова
Все в тобі з'єдналося, злилося –
Як поміститися в одній –
Шепіт зачарованого колосся,
Поклик із катами на двобій.

Ти даєш поету дужі крила,
Що підносять правду в вишину,
Вченому ти лагідно відкрила
Мудрості людської глибину.

І тобі рости й не в'януть зроду.
Квітнуть в поемах і віршах,
Бо в тобі – великого народу
Ніжна і замріяна душа.

Олесь Гончар назвав Василя Симоненка «Витязем молоді української поезії» і написав:

«Не примеркла з літами поетична зоря Василя Симоненка. Горить високим чистим світлом у небі українського красного письменства. По цій високості й чистоті, по алмазному блиску пізнаємо серед інших».

Син мужицький. Золоте коріння

Одчайдушна блискавка брови

Спалах і холуйське павутиння

Запалив пожаром голови

(Іван Драч Василеві Симоненку, 1965 р.)

Василь Симоненко став близьким і дорогим для кожного, хто безмежно любить свій народ, свою Батьківщину. Поезія його наповнена душевною добротою і незгасимою любов'ю до всього чесного та справедливого. Його творчість буде вічною, як і сам народ з якого він вийшов.

Ровесникам

Ми в світ прийшли успадкувати славу,

Діла і думи, й чесні мозолі,

Батьків велику полум'яну справу,

Що захистила правду на землі.

Нам не дрімать на тихому причалі,

Не виливать в кімнатній тишині

Свої дрібненькі втіхи і печалі

В меланхолійні вірші і пісні.

Нехай серця не знають супокою,

Хай обганяють мрії часу біг,

І наша юність буде хай такою,

Щоб їй ніхто не заздрити не міг.